

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

La imperfecció: una idea (diguem-ne) perfecta

L'aspiració al bé absolut és perillosa. L'ambigüitat moral ens és constitutiva. La condició humana és imperfecta per naturalesa. Aquest és, segons el filòsof Jordi Bayod, el nucli del pensament de Michel de Montaigne. Al llibre *La vida imperfecta: una introducció a Montaigne* (Quaderns Crema), Bayod, traductor al castellà del brillant gentilhome del Perigord, va al cor del cèlebre autor per destil·lar-ne l'essència. La seva indagació és precisa, sòlida i respectuosa. Despulla l'autor dels *Assajos* amb suavitat i lentitud. Fa més translúcides les seves idees recurrents, les seves dolces obsessións, la principal de les quals és gaudir de la vida tal com ens ve donada. Al capdavant, en Montaigne res no és extrem. Tot flueix. També flueix, depurat i sobri, el text de Bayod.

Els seus amics reals (Étienne de La Boétie, Marie de Gournay) o llibrescos (Erasmus de Rotterdam, Sòcrates i tants altres, esclar), així com els lectors que se l'han fet seu al llarg dels segles (Nietzsche, per exemple) ens acompanyen en aquest recorregut per la vida i l'obra del senyor de la muntanya. Bayod ens porta agafats de la mà per vells i nous senders, collint a cada pas un pensament, desfent a voltes un bolic entortolligat que no deixava passar la llum. I així, pas a pas, com qui no vol la cosa, ens convertim de nou en companys de l'aventura vital i intel·lectual de l'autor immortal del segle XVI, el creador del gènere assagístic, l'home que va

convertir-se en objecte de la seva obra. Tenir-lo tan a prop, tan a tocar, fa que apreiem encara més, com una autèntica joia, la seva planera i plaent imperfecció, mirall de la nostra.

Si Montaigne, fins allí on va ser capaç, va buidar la seva ànima i va descloure graciosament la seva intimitat,

ARA

ara Bayod, amb paciència i detallisme, ens revela com ho va fer: quina màgia hi ha rere aquell atrevit exercici que ha marcat i encara marca la filosofia i la literatura del jo. El truc principal de Montaigne va ser situar l'ésser humà al centre, però empentint-lo: no elevant-lo, sinó fent-lo tocar de peus a terra. Aquesta és la gran aportació de l'últim dels humanistes

que dona pas als il·lustrats. Montaigne ho és tot (és la mesura de totes les coses) i alhora no és res. L'home és grandios i insignificant. Cada home és únic i alhora és com tots els homes. L'home és una fabulosa contradicció amb potes, una simbiosi inestable i indestruable de cos i esperit, un ésser conscient que avança dubitatiu cap a la mort.

Estoic, escèptic, epicuri? No és tan rellevant establir quina etiqueta escau més al perigordià com constatar que les seves oscil·lacions formen part d'un autoretrat en temps real al fons del qual hi bateja la realitat del cos i la lleugeresa de l'esperit. El bé? La felicitat? La veritat? En realitat no sabem ben bé ni tan sols en què consisteixen, creu Montaigne i remarca Bayod. La idea d'imperfecció, de volatilitat, d'insatisfacció, de dubte, reposa així en la consciència de la nostra bella fragilitat. I és en l'acceptació d'aquesta inconsistència com, en definitiva, un Montaigne vital, que de jove no dubta a regalar-se tota mena de plaers i de gran alterna la pau del seu castell amb els viatges per Europa, és així, dic, com fa de la imperfecció una idea diguem-ne perfecta, seductora. Una idea que té com a condició renegar tant dels grans ideals (que al final porten al fanatisme) com d'una "virtut excessiva". ¿En què creu, doncs, el savi dels *Assajos*? Creu en la bona vida i advoca per una vida que, més que bona, sigui honesta, o potser fins i tot només "excusable". ♦♦

"A menys que vagis a cuinar el millor arròs del món"

Cada dia, abans del *Telenotícies migdia* –en hora de màxima audiència–, TV3 emet un anunci d'arròs que contribueix a espanyolitzar el català. Ens aconsella: "No el compris a menys que vagis a cuinar el millor arròs del món". Algun lector pot pensar que el castellanisme és *a menys que*. I no va tan desencaminat. Fins als 80 aquest *a menys que* era vist com un castellanisme i es corregia, tot i que divulgadors com Albert Jané ja havien advertit que, si bé Fabra no el va recollir dins l'entrada *menys*, a l'entrada *fora* definia *fora que* com "a menys que". Diria, però, que no soc l'únic a qui aquest *a menys que* sona molt calcat del castellà. D'entrada, *menys* és un arcaisme reintroduït per Fabra per evitar la forma oral *menos*. Per tant, *a menys que* no

té arrels en la llengua parlada. L'entrada *menys* del DCVB deixa clar que a tot arreu es deia *menos* menys en parlars valencians, i entre el munt de locucions que recull no hi ha pas *a menys que*. Tenint *tret que*, *llevat que*, *fora que*, etc., formes més àgils que eren ben vives i que ara agonitzen, no té gaire sentit donar per bo un *a menys que* artificios i calcat. De fet, sona bastant pitjor que el proscrit *a no ser que*. És trist haver de dir que l'autoritat de Fabra també preval quan pren un mal camí.

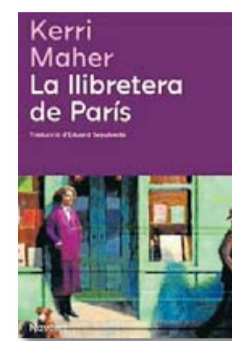
ÉS TRIST HAVER DE DIR QUE L'AUTORITAT DE FABRA TAMBÉ PREVAL QUAN PREN UN MAL CAMÍ

El castellanisme inqüestionable és un altre: és aquest "vagas a cuinar" que vol expressar un futur imminent. Segons l'actual norma, només seria admissible per parlar de situacions que estan a punt de passar però no passen, sempre que s'expressin en imperfet d'indicatiu (*anava a...*) o subjuntiu (*anes a...*): "Ara anàvem a telefonar-te", "Semblava que anessin a renyir". Així doncs, frases tan habituals com ara "Anem a començar" o "Us vaig a dir el que en penso" són flagrants i cada cop més consolidats castellanismes: cal dir "Comencem" / "Ara començarem" –i, en un to més informal, "Som-hi"– o "Ara us diré el que en penso". L'anunci que ens espanyolitzava refermaria la nostra identitat si es limités a dir, per exemple: "No el compris tret que pensis cuinar el millor arròs del món". ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] La librertera de París

KERRI MAHER
Navona
412 pàgines i 22 € -/12

[2] Benvolguda

EMPAR MOLINER
Columna
232 pàgines i 20,90 € 1/11

[3] La gran novel·la sobre Barcelona

SERGI PÀMIES / Quaderns Crema
160 pàgines i 10 € -/2

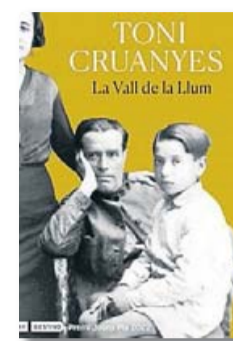
[4] Morir-ne disset

SERGI BELBEL
Proa
220 pàgines i 20 € 2/13

[5] La veritat sobre la llum

AUDUR AVA OLAFSDOTTIR
Club Editor
200 pàgines i 19,95 € -/2

NO-FICCIÓ

[1] La Vall de la Llum

TONI CRUANYES
Destino
384 pàgines i 21,50 € 1/16

[2] Cuina o barbàrie

MARIA NICOLAU
Ara Llibres
272 pàgines i 24,90 € 2/11

[3] Crims: llum a la foscor

CARLES PORTA
La Campana
334 pàgines i 19,90 € 7/7

[4] L'alegria de viure

SÍLVIA SOLER
Univers
160 pàgines i 19 € 3/8

[5] Rússia, l'escenari més gran del món

MANEL ALÍAS / Ara Llibres
464 pàgines i 21,90 € 9/31

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Todas esas cosas que te diré mañana

ELISABET BENAVENT / Suma
440 pàgines i 18,90 € 1/2

[2] Roma soy yo

SANTIAGO POSTEGUILLO
Ediciones B
752 pàgines i 23,90 € 5/7

[3] El camino del fuego

MARÍA ORUÑA
Destino
400 pàgines i 20,90 € -/1

[4] Cauterio

LUCÍA LIJTMAYER
Anagrama
222 pàgines i 18,90 € 3/12

[5] Timandra

THEODOR KALLIFATIDES
Galaxia Gutenberg
192 pàgines i 19 € -/9

NO-FICCIÓ

[1] Cómo hacer que te pasen cosas buenas

MARIAN ROJAS / Espasa
256 pàgines i 19,90 € 5/198

[2] Encuentra tu persona vitamina

MARIAN ROJAS / Espasa
328 pàgines i 19,90 € 3/39

[3] Por si las voces vuelven

ÁNGEL MARTÍN / Planeta
256 pàgines i 17,90 € 6/27

[4] Se llama cáncer

GONZALO BOYE
Roca editorial
286 pàgines i 18,90 € -/7

[5] Come mierda

JULIO BASULTO
Vergara
328 pàgines i 18,90 € -/11

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat